

วัยเบ็ญเพ็ญ๑๕๑๕มมต
๑๑น๑๑๑๑๑๑๑๑

ศาสตราจารย์ระพี สาคริก
ผู้สูงอายุแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๓

ชื่อนหนังสือ

วัยเป็นเพียงสิ่งมมมตติ ส่วนใจคือของจริง

ผู้แต่ง

อาจารย์ระพี สาคริก

จัดพิมพ์โดย

สำนักสงเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ

จำนวน ๒,๐๐๐ เล่ม

ด้วยเป็นเพียงสิ่งธรรมดา
ส่วนใจคือของจริง

ศาสตราจารย์ระพี สาคริก
ผู้สูงอายุแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๓

คำนำ

คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้ประกาศยกย่องศาสตราจารย์ ระพี สาคริก เป็นผู้สูงอายุแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๓ ท่านเป็นบุคคลที่เปี่ยมไปด้วยภูมิปัญญา และเชี่ยวชาญในเรื่องของกล้วยไม้อย่างลึกซึ้ง จนได้รับการยกย่องเป็น “บิดาแห่งกล้วยไม้ไทย” หลักการครองตนของท่านจนล่วงเข้าสู่วัยสูงอายุ ได้ถ่ายทอดอยู่ในหนังสือ “วัยเป็นเพียงสิ่งสมมติ ส่วนใจคือของจริง” ฉบับนี้ โดยศาสตราจารย์ระพี สาคริก ได้เมตตาคัดเลือกบทความอันทรงคุณค่า ที่ถ่ายทอดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต และอนุญาตให้สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ จัดพิมพ์หนังสือเรื่อง “วัยเป็นเพียงสิ่งสมมติ ส่วนใจคือของจริง” ขึ้น เพื่อถ่ายทอดให้เห็นถึงแบบอย่างอันงดงามของศาสตราจารย์ระพี สาคริก ผู้สูงอายุแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๕๓ เนื้อหาเป็นบทความที่น่าอ่านและมีความเหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองในปัจจุบันอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไปได้อ่านและใช้ปัญญาให้เกิดประโยชน์ เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีสติ และเกิดความสุขต่อไป

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ
สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์
เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ

สารบัญ

คำนำ	ก
สารบัญ	ข
วัยเป็นเพียงสิ่งสมมติส่วนใจคือของจริง	๑
บทสรุป	๑๐
ปัญหาความขัดแย้งภายในสังคมไทย	
ควรจะใช้หลักอะไรเพื่อการแก้ไข?	๑๑
ของเก็บตกนั้รังเกียจหรือว่ามีคุณค่า?	๒๓

วัยเป็นเพียงสิ่งสมมติ ส่วนใจคือของจริง

ระพี สาคริก

เธอที่รักทุกคน ฉันเคยพูดฝากไว้ในที่ต่างๆ หลายครั้งหลายหนแล้วว่า “ใจคนคือสิ่งที่มีความจริง” ดังนั้นการดำเนินชีวิตของแต่ละคนที่เกิดมาสู่โลกใบนี้ ทุกคนจึงควรรักษาความจริงที่อยู่ในใจตนเองเอาไว้ให้เป็นหนึ่งเดียว ส่วนสิ่งที่ปรากฏเปลี่ยนแปลงอยู่ในบรรยากาศของโลกใบนี้ ล้วนแล้วต่างก็เป็นเพียงสิ่งสมมติทั้งสิ้น

นอกจากนั้น ธรรมชาติภายในจิตใจตนเองยังได้มอบพลังในการขับเคลื่อนมาให้แก่เราทั้งหลายเพื่อนำปฏิบัติ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้ความจริงจากธรรมชาติในด้านที่เป็นรูปวัตถุ เพื่อหวนกลับมาช่วยให้หยั่งรู้ความจริงที่อยู่ในใจตนเองลึกซึ้งยิ่งขึ้น

สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดคือสังขารของการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกันของมนุษย์ทุกรูปลักษณะ แม้แต่ทุกชาติทุกภาษาและทุกลัทธิความเชื่ออย่างปราศจากการนำเอาเงื่อนไขภายในจิตใจของแต่ละคนมากำหนดการแบ่งแยก

อนึ่ง จากช่วงเวลาที่ตัวฉันเองได้ออกเดินทางไปร่วมทำงาน
ในประเทศจีนตั้งแต่วันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นเวลา ๓ คืน
๔ วัน ซึ่งในช่วงนั้น ฉันได้พบคนจีนกลุ่มหนึ่งที่เข้ามาหา อีกทั้งสนใจ
นั่งล้อมวงพูดคุยกับฉันอย่างมีความสุขโดยไม่รู้จักรักมักจี้กันเป็นส่วนตัว
มาก่อน

อนึ่ง เราได้พูดถึงช่วงชีวิตที่ฉันได้รับโอกาสเดินทางไปประเทศจีน
ในขณะที่ประเทศนี้เพิ่งจะเปิดตัวเองออกมาสู่โลกภายนอกได้ไม่นาน

ช่วงนั้น ตัวฉันเองได้มีโอกาสไปยื่นคารวะศพท่านประธาน
เหมา เจ๋อตง ซึ่งตั้งเก็บไว้ ณ อาคารบริเวณจัตุรัสเทียนอันเหมิน
ซึ่งตั้งอยู่กลางใจกรุงปักกิ่ง

ถัดจากนั้นมาไม่นานฉันก็ได้มีโอกาสสัมผัสกันกับ “ท่านประธาน
เต็ง เสี่ยว ผิง” ซึ่งเดินทางมาเยี่ยมประเทศไทย ในขณะที่ตัวเอง
ยังทำงานเป็นอธิการบดีอยู่ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ต่อจากนั้นมาอีกช่วงหนึ่ง มาตามเต็ง ยิง ฉ่า ซึ่งเป็นภรรยา
ของท่านเต็ง เสี่ยว ผิง และเป็นรองประธานสภาประชาชนของรัฐบาล
ประเทศดังกล่าว ได้เดินทางมาเยี่ยมเมืองไทยในขณะที่ตัวฉันเอง

ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรของไทย โดยไม่ได้
คาดคิดมาก่อนว่าตนจะมีโอกาสเข้าไปต้อนรับทำให้มีความใกล้ชิด
สนิทสนมท่ามกลางสาธารณชนอย่างเปิดเผย

ทั้งนี้เนื่องจากตัวฉันเองเป็นคนมีนิสัยมุ่งมั่นทำงานลงสู่ด้านล่าง
ช่วยให้มีโอกาสอยู่ใกล้ชิดกันกับเกษตรกรผู้ซึ่งใช้ชีวิตตกทุกข์
ได้ยากอย่างน่าสงสารที่สุด

ดังนั้นการพูดคุยกันระหว่างมาตามเต็งฯกับฉัน ส่วนใหญ่จึง
เกี่ยวข้องกับปัญหาการพัฒนาสังคมของท้องถิ่น ซึ่งมีความคิดเห็น
สอดคล้องกันอย่างลึกซึ้ง

ณ โอกาสดังกล่าว ฉันจึงได้รับเชิญให้ไปเยี่ยมประเทศจีน
อีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะการไปในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะไปศึกษา
เรียนรู้ อีกทั้งแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเกี่ยวกับปัญหาการจัดการ
ศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากรในภาคเกษตรของท้องถิ่น ซึ่งมีความเห็น
สอดคล้องต้องกันว่า “การหล่อหลอมชีวิตคนท้องถิ่นเพื่อให้มุ่งไปสู่ความ
สำเร็จตามเป้าหมายนั้น ควรจะให้ชีวิตแต่ละคนต้องเผชิญกับความยาก
ลำบากอย่างที่สุดมาตั้งแต่เด็ก”

อนึ่ง การเดินทางไปในครั้งนั้น ฉันยังได้เสนอขออนุญาต
นำคณบดีคณะเกษตรจากมหาวิทยาลัยไทยไปด้วย ซึ่งท่านก็ได้
เต็มใจส่งหนังสือเชิญมาให้อย่างทั่วถึง แถมยังให้เกียรติเชิญภรรยา
ฉันร่วมเดินทางไปด้วยอีกคนหนึ่งโดยที่ฉันไม่ได้ขอร้องแต่อย่างใด

ขอโทษทีนะ โปรดอย่าคิดว่าตัวฉันเองฝักใฝ่ในลัทธิคอมมิวนิสต์
หรือแม้แต่ลัทธิอื่นใดก็สุดแล้วแต่ หากเธอแต่ละคนมีรากฐานจิตใจ
ที่อิสระถึงระดับหนึ่งแล้ว ย่อมไม่ยึดติดอยู่กับสภาพเงื่อนไขภายในจิตใจ
ที่สะท้อนออกมาจากการปฏิบัติของผู้คนทั้งหลาย ซึ่งปรากฏอยู่
บนพื้นฐานความหลากหลายอย่างเป็นธรรมชาติ แม้แต่แนวคิด
ความเชื่อซึ่งมีรูปแบบแตกต่างกัน

หากภายในรากฐานจิตใจตนเองมีจิตใต้สำนึกที่ระลึกอยู่เสมอ
ว่าทุกคนต่างก็เป็นคนเหมือนตน จึงควรดำเนินชีวิตโดยถือหลัก
“ยกความสำคัญ ของเพื่อนมนุษย์เอาไว้เหนือตัวเองให้ชัดเจนอยู่เสมอ
โดยไม่ประมาท” จึงไม่คิดทำร้าย แม้แต่เบียดเบียนผู้อื่นให้ได้รับ
ความเดือดร้อน

ฉันหวนกลับมานึกถึงช่วงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งตัวฉันเอง ได้เขียนบทความเรื่องหนึ่งโดยให้ชื่อว่า “อย่าเอากาลเวลามาแบ่งใจคน” แรงบันดาลใจให้ฉันนำเรื่องนี้มาเขียน ก็เพราะเหตุว่าก่อนหน้านั้นไม่นาน ได้มีเธอคนหนึ่งถามฉันว่า “ท่านอาจารย์แบ่งเวลายังไง ถึงทำงานได้มากขนาดนี้”

เพราะฉันเป็นคนที่มิรากล้าใจเข้มแข็งมาตลอด หากพบความจริงว่าสิ่งใดที่มันมีวิธีการเปลี่ยนแปลงตามกระแสสังคม ย่อมส่งผลทำให้ตัวเองขาดโอกาสในการเรียนรู้ จึงกล้าที่จะลุกขึ้นมายืนหยัดต่อต้านเพื่อรับผลกระทบจากการเดินทวนกระแส อันหมายถึง “การเอาชนะใจตนเอง”

ดังนั้น เมื่อถูกถามว่า การทำงานของฉันนั้น แบ่งเวลายังไง? โดยเหตุที่ตนรู้ว่า “กาลเวลาเป็นสิ่งสมมติ ส่วนใจคือของจริง” จึงเกิดแรงบันดาลใจ ที่จะนำมาคิดและเขียนบทความดังกล่าว

อีกช่วงหนึ่ง เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๒ ฉันได้เขียนบทความอีกเรื่องหนึ่งโดยให้ชื่อว่า “ธรรมชาติกับสิ่งแวดล้อม”

ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุว่าตัวเองเคยได้ยินเธอทั้งหลายพูดกันภายใต้
ความเชื่ออย่างกว้างขวางว่า “สิ่งแวดล้อมคือสิ่งที่อยู่รอบร่างกาย
เราแต่ละคน”

ครั้นนึกถึงความจริงที่ว่า “ร่างกายของเราทุกคนนั้น แท้จริงแล้ว
มันก็เป็นเพียงบ้านที่อยู่อาศัยของจิตวิญญาณ” ซึ่งนับวันการที่
จิตวิญญาณใช้ประโยชน์จากร่างกายมันก็ยอมทำให้ร่างกายเสื่อมสลายไป
ตามกาลเวลาอันเป็นธรรมชาติในด้านรูปวัตถุ

จากประเด็นดังได้กล่าวมาแล้ว ที่เชื่อกันว่าสิ่งแวดล้อมคือสิ่งที่
อยู่รอบกายตัวเอง ครั้นหันมาพิจารณาถึงความจริงทำให้เห็นว่า
ร่างกายคือที่อยู่อาศัยของจิตวิญญาณ ดังนั้นระหว่าง ๒ ประเด็นดังกล่าว
มันก็เกิดความขัดแย้งกันเอง

ดังนั้น หลังจากที่ฉันได้หวนกลับมาค้นหาความจริงระหว่างจิตใจ
กับร่างกายตนเอง จึงทำให้เชื่อมั่นได้ว่า “แท้จริงแล้วร่างกายเราเอง
ก็คือสิ่งแวดล้อม ส่วนจิตใจคือของจริง” ในที่สุดจึงรู้ว่า
“รูป รส กลิ่น เสียง” มันก็เกิดจากอิทธิพลภายในร่างกายเราเอง
นี่แหละ จึงควรแยกแยะออกจากกันให้ชัดเจนที่สุด

ดังนั้นเมื่อหยั่งรู้ความจริงแล้วว่า จิตใจคือของจริง ส่วนร่างกาย
ที่มีวัยเป็นเงื่อนไข มันก็คือสิ่งแวดล้อมอันหมายถึงสิ่งสมมติซึ่งไม่ควร
จะยึดติดอยู่กับมันให้จำต้องสูญเสียภูมิปัญญา

ดังนั้น เทาที่ฉันได้นำปฏิบัติมาตลอดชีวิตจนกระทั่งถึงบัดนี้
ซึ่งตนเชื่อว่า “วัยคือสิ่งสมมติ ส่วนจิตวิญญาณคือของจริง”
ดังนั้นการนำปฏิบัตินับตั้งแต่เกิดมาจนกระทั่งถึงวัยร่วม ๙๐ ปีแล้ว
ภายในวิธีการเรียนรู้ซึ่งถือพลังภายในจิตใจตนเองซึ่งธรรมชาติได้มอบ
มาให้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนรู้ความจริงจากใจตนเอง

จึงสรุปได้ว่า นับตั้งแต่เกิดมาจนถึงบัดนี้นั้น ยังมีวัยเพิ่มมากยิ่งขึ้น
ก็ยังมีพลังในการทำงานเพื่อหวังเรียนรู้ความจริงที่มันอยู่ในจิตใจ
ตนเองลึกซึ้งยิ่งขึ้น จึงทำให้รากฐานจิตใจมีอิสรภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น
เป็นลำดับ

เมื่อจิตมีอิสระเพิ่มมากยิ่งขึ้น ก็ย่อมช่วยให้การทำงาน
บังเกิดความสุขลึกซึ้งยิ่งขึ้นด้วย อันความสุข ณ โอกาสนี้
ย่อมหมายถึงการที่กิเลส ซึ่งมีมาตั้งแต่เกิดแม้มีน้อยแค่ไหนย่อมถูก
ชำระล้างให้เบาบางลงไปเป็นลำดับ อีกทั้งเชื่อว่าถ้ามุ่งมันนำปฏิบัติต่อมา

ด้วยความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ในที่สุดวันหนึ่งข้างหน้าการเรียนรู้อีกย่อม
จบสิ้นลงไปโดยไม่มีเงื่อนไขอยู่ในจิตใจ เมื่อไม่มีเงื่อนไขก็ย่อมไม่มี
ร่างกายเป็นธรรมดา

ดังนั้น ภายในจิตใต้สำนึกของมนุษย์แต่ละคนที่เกิดมาสู่โลก
ใบนี้ ทุกขณะที่นำปฏิบัติ ควรมุ่งมั่นกระทำอย่างดีที่สุด เท่านั้นก็นับว่า
พอเพียงแล้ว

หวนกลับไปนึกถึงช่วงวันที่ ๒๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งเข้าวันนั้น
ตัวฉันเองได้เดินทางไปทำงานให้กับเมืองไทยในประเทศไทย
ครั้งถึงเข้าวันที่ ๒๔ เดือนเดียวกัน ตัวเองได้เดินทางกลับมายังถิ่นเดิม
อันเป็นที่เกิดและที่ฝังตัวตาย จึงทราบว่ามีหนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง
ได้ลงข่าวหน้าหนึ่งพร้อมทั้งภาพหน้าปก ในโอกาสที่กระทรวงการ
พัฒนาสังคมฯได้ประกาศให้ฉันเป็นผู้สูงอายุแห่งปี นอกจากนั้นใน
หนังสือพิมพ์ฉบับเดียวกันยังได้ลงข่าวต่อมาอีกว่า “พลังผู้สูงวัยสร้าง
สังคมไทย”

ฉันจึงขออนุญาตกล่าวฝากเอาไว้ให้ทุกคนได้นำไปคิดพิจารณา
ณ โอกาสนี้ว่า ตัวเองไม่ได้หลงอยู่กับวัยซึ่งเป็นเพียงสิ่งสมมติ

หากมุ่งมั่นรักษาความเจริญภายในจิตวิญญาณที่มีธรรมชาติ
หยั่งลงสู่พื้นดินอันเป็นถิ่นเกิดถิ่นตายของตัวเอง อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่มี
พลังเชื่อมโยงความเคารพรักในเพื่อนมนุษย์ให้ถึงซึ่งกันและกัน
บนพื้นฐานธรรมชาติ อันควรหวังว่าจะนำโลกนี้ไปสู่ความสุขได้สำเร็จ

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “โลกนี้” หลายคนอาจคิดว่าตัวฉันเองกำลัง
มุ่งไปสู่โลกใบใหญ่ซึ่งไม่มีใครจะมุ่งไปถึงความจริงได้สำเร็จ

ฉันขอชี้แจงเพื่อย้ำสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วตั้งแต่ต้นจนถึงบัดนี้
ถ้าเธอสามารถเข้าใจความจริงภายในภาพรวมดังได้กล่าวมาแล้ว
ทั้งหมด อีกทั้งสามารถหยั่งรู้ความจริงได้ถึงสิ่งซึ่งเป็นรากฐานตัวเอง
ก็น่าจะรู้ได้เองว่า โลกที่ฉันหมายถึงนั้นมันไม่ใช่โลกภายนอก
หากเป็นโลกที่อยู่ในรากฐานจิตใจเราแต่ละคนอย่างเป็น
ธรรมชาตินั่นเอง

บทสรุป

หวนกลับไปนึกถึงเรื่องที่เกิดโครงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ประกาศให้ฉันเป็นผู้สูงอายุที่เป็นแบบอย่างที่ดีในสังคม ประจำปี ๒๕๕๓

ในเรื่องนี้ ทำให้ตัวเองต้องหวนกลับมาพิจารณาว่า ตลอดชีวิตอันยาวนานนับเป็นเวลาย่างเข้าปีที่ ๘๘ ฉันได้มุ่งมั่นทำงานเพื่อเพื่อนมนุษย์ผู้ซึ่งชีวิตตกทุกข์ได้ยากมาตลอด

ดังนั้น จึงขอขอบคุณแทนคนในสังคมท้องถิ่นที่มองเห็นความสำคัญของงานพัฒนาชนบท แม้แต่เรื่องราวต่างๆที่มันเกิดความรุนแรงขึ้นในยุคนี้ มันก็มีสาเหตุมาจากประเด็นดังกล่าว

ฉันจึงขอกล่าวฝากไว้กับทุกคนผู้มีโอกาสอยู่กันอย่างสุขสบาย “ขอให้ลงมาทำงานอยู่กับพื้นดิน ซึ่งเชื่อว่าประเด็นนี้เท่านั้นที่จะแก้ปัญหาทุกสิ่งทุกอย่างให้บรรลุผลได้อย่างถึงเป้าหมาย” แม้แต่รางวัลที่ได้มอบให้ฉัน ตัวเองก็จะขอเข้าไปใช้คืนให้สังคม โดยเฉพาะในระดับล่าง

ทั้งนี้ ฉันเชื่อว่าประเด็นนี้เท่านั้นที่จะช่วยให้ทุกสิ่งทุกอย่างบรรลุผลถึงความจริงตามเป้าหมายได้สำเร็จ

๒๔ มีนาคม ๒๕๕๓

ปัญหาความขัดแย้งภายในสังคมไทย ควรจะใช้หลักอะไรเพื่อการแก้ไข ?

ปัญหาความขัดแย้งภายในสังคมไทย ควรจะใช้หลักอะไรเพื่อการแก้ไข ?

ระพี สาคริก

ขณะนี้ ปัญหาความขัดแย้งภายในสังคมไทยซึ่งนับวันก็ยิ่งบานปลายอีกทั้งรุนแรงมากขึ้น จนกระทั่งอาจกลายเป็นเรื่องใหญ่ ส่งผลเสียหายให้กับแผ่นดินอย่างแก้ไขได้ยาก

ถ้าหวนกลับไปนึกถึงเงื่อนไขปมซึ่งเป็นมาแต่อดีต ทั้งนี้เป็นเพราะคนส่วนใหญ่ตกอยู่ในความประมาท ทำให้ขาดสติแทนที่จะคิดแก้ไขเสียแต่ยังเป็นเรื่องเล็กน้อย

สภาพดังกล่าว ทั้งๆที่นิทานอีสปซึ่งเคยเรียนกันมาตั้งแต่ยังเป็นเด็กก็ได้พูดถึงเรื่อง “น้ำผึ้งหยดเดียวที่บานปลายกลายเป็นสงครามกลางเมือง น่าจะเป็นอุทาหรณ์สอนใจให้คนรุ่นหลังได้นำไปคิดทบทวนตัวเอง” แต่เราก็ไม่ได้คิดแก้ไขกันมาแต่แรก นอกจากนั้นในหลักสูตรการศึกษาก็ยังตัดเอาหนังสือเรียนเล่มนี้ออกไปจากหลักสูตรอีกด้วย ทำให้สอดคล้องกันกับหลักกรรมบทหนึ่งซึ่งชี้ไว้อย่างชัดเจนว่า “เป็นเพราะไม่มีเหตุ นั้นจึงมีเหตุนี้”

นอกจากนั้นยังมีคำปราชญ์ที่กล่าวฝากไว้ว่า คนไทยดูถูก
ของเล็ก คนไทยลืมน่าย และคนไทยมักมองข้ามสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว
เช่นนี้เป็นต้น

ความจริงแล้ว จากประสบการณ์ชีวิตอันยาวนานบนพื้นฐาน
ความเข้มแข็งภายในรากฐานจิตใจของฉันที่มีความซื่อสัตย์สุจริตมา
ตั้งแต่ยังเป็นเด็กจนกระทั่งอายุย่างเข้า ๘๘ ปีแล้ว ทำให้โชคชะตา
การนำปฏิบัติทุกสิ่งทุกอย่างได้สอนให้ฉันรู้ความจริงว่า **“หลักธรรม
เท่านั้นที่จะแก้ไขปัญหาได้สำเร็จทุกเรื่อง”**

ภายในบทความที่เขียนลงพิมพ์เผยแพร่ในที่ต่างๆมาตลอดนั้น
ล้วนแต่เป็นเรื่องของความห่วงใยในสังคมไทยอันเป็นที่เกิดที่ดำรงชีวิต
และที่ฝังตัวตายของตัวฉันแบบฝากผีฝากไข้เพราะหยั่งรู้สัจธรรม
ได้อย่างลึกซึ้ง

ฉันเขียนย้ำอยู่เสมอว่า **“ทุกสิ่งทุกอย่างควรมองเห็น ๒ ด้านอีก
ทั้งยังควรรู้ว่าด้านไหนคือรากฐานของอีกด้านหนึ่ง”** ถ้าอาศัยหลักธรรม
ก็น่าจะรู้อย่างชัดเจนให้มั่นใจได้ว่าด้านที่เป็นรากฐานหมายถึงเหตุที่อยู่
ในใจของมนุษย์ทุกผู้ทุกนามซึ่งยังคงมีกิเลสอันหมายถึงความเห็น

แก้ตัวอยู่ภายในจิตวิญญาณ ไม่ว่าจะใครจะมีมากมีน้อยแค่ไหน
แม้ตัวฉันเองก็ยังคงสารภาพความจริงว่า ตนจะต้องชำระล้าง
เงื่อนไขดังกล่าวจากการทำงานที่มอบจิตใจให้กับเพื่อนมนุษย์
ทุกคนอย่างเสมอเหมือนกันหมด ทั้งนี้ย่อมมีผลสร้างบุญบารมี
อันหมายถึงจิตใจสำนึกที่ปลดเงื่อนไขภายในใจตัวเองออกมา
สู่อิสรภาพทำให้บังเกิดความสุขที่แท้จริงลึกซึ้งยิ่งขึ้น

สิ่งที่กล่าวมาแล้วนี้ น่าจะได้แก่ความหมายของคำว่า
“ทางสายกลาง” เมื่อมีรากฐานจิตใจอิสระก็ย่อมมองเห็นทางสายกลาง
ได้เองอย่างเป็นธรรมชาติ ย่อมช่วยให้รากฐานจิตใจตนเองสามารถยืน
อยู่ท่ามกลางความขัดแย้ง และเชื่อมโยงความรู้ความเข้าใจให้มีวิถีทาง
ที่เข้าถึงธรรมะได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเร็วช้าแค่ไหน ซึ่งทุกฝ่าย
ถ้าปรารถนาดีต่อสังคมอย่างแท้จริงก็ควรมีวิริยะอุตสาหะบนพื้นฐาน
ความอดทนเข้มแข็งที่ลึกซึ้งถึงจิตใจตนเองเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ แม้เสียงที่ตักเตือนคนไทยมาจากภายนอก กระทั่งเป็นคน
ต่างชาติต่างภาษาและต่างศาสนา หลายครั้งหลายหนถ้าเรามีจิตใจเป็น
กลางอย่างแท้จริง ย่อมรับฟังและให้ความสำคัญจากทั้ง ๒ ฝ่าย

ให้บังเกิดสมดุลที่สามารถเชื่อถือได้ว่า เป็นจุดพบของธรรมชาติที่จะนำไปสู่ความสุขของทั้ง ๒ ฝ่ายได้อย่างแท้จริง ดังนั้นจึงไม่ควรนำมาสร้างเงื่อนไขเพื่อทะเลาะกันว่าด้านไหนควรจะเชื่อถือได้มากกว่าอีกด้านหนึ่ง หากเรามองเห็นภาพรวมจากทั้ง ๒ ฝ่ายซึ่งมีความสำคัญอย่างเท่าเทียมกัน

อย่างที่ฉันเคยกล่าวฝากไว้ในที่ต่างๆ แม้แต่การบรรยายในต่างประเทศว่า ด้านนอกคือความหลากหลายทำให้เกิดความแตกต่างที่ควรจะมีใจและยอมรับได้อย่างเป็นธรรมชาติ

แต่ภายในจิตใจของเราทุกคนอันหมายถึงความจริงที่อยู่ในใจตนเองนั้น ทุกคนควรจะให้ความสำคัญและมุ่งมั่นรักษาไว้อย่างสุดชีวิตเพื่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตัวเอง

ดังเช่นที่คนโบราณเคยเตือนลูกหลานเอาไว้ว่า “อย่าเป็นคนใจแตก” แต่เพราะความประมาทขาดสติของผู้ใหญ่ส่วนมากในยุคนี้ที่ขาดรากฐานความเข้มแข็ง บัดนี้ความใจแตกได้รุกรามกลายเป็นเรื่องของผู้ใหญ่ไปแทบจะหมด แม้รัฐบาลที่ได้ตั้งคณะกรรมการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน หากมองเห็นได้ลึก

เพราะปลดเอาความเห็นแก่ตัวออกได้ในระดับหนึ่ง ย่อมพบได้ว่า แท้จริงแล้วไม่ได้สร้างความเข้มแข็งหากซุบมือเปิบเอาผลสำเร็จรูป ที่มีอยู่แล้วมาใช้ประโยชน์ทางการเมืองทำให้เกิดการทำลายหนัก มากยิ่งขึ้น

ดังนั้นแทนที่จะสร้างความเข้มแข็งหากเอาเงินไปให้สิ่งที่ เข้มแข็งอยู่แล้ว เลยกลับทำให้เกิดความแตกแยกเพิ่มมากยิ่งขึ้น ดังเช่นที่คนแต่ก่อนเคยเตือนไว้ว่า “เงินเข้าที่ไหนความสามัคคีก็ยอม แตกแยกขึ้นที่นั่น” เช่นนี้เป็นต้น เพราะฉะนั้นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน ขณะนี้ไม่เพียงแต่พูดว่า “ให้หันหน้าเข้าหากันและปรับความเข้าใจ ระหว่างกันและกันให้บังเกิดขึ้นแก่สังคม” ตามหลักพุทธธรรมแล้ว มันคงไม่ง่ายเหมือนอย่างคำพูด

ดังนั้น เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม แม้แต่เรื่องเล็ก เรื่องใหญ่หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องอันตรายมากน้อยกว่ากัน เราก็คงต้อง ยอมรับความจริงว่า มันเกิดความเข้าใจในความหมายของธรรมะ ผิดขึ้นจากทั้ง ๒ ด้าน ถ้าเช่นนั้นแล้วความเข้าใจที่ถูกต้องมันควรอยู่ที่ไหน ถ้าไม่ใช่ทั้ง ๒ ฝ่ายที่ควรยอมรับผิดด้วยกันทั้งคู่โดยเฉพาะ ให้มองการ ไกลเพื่อจะได้เห็นช่องทางที่จะตกลงกันได้มากกว่า

ด้านหนึ่งหมายถึงวิถีการดำเนินชีวิตที่เป็นพื้นฐานของสังคม ก็ตกอยู่ในความประมาทเมื่อตกอยู่ในความประมาทก็ย่อมขาดสติ แทนที่จะลุกขึ้นมาทบทวนตัวเองเพื่อให้เห็นเงื่อนปมของปัญหาที่แท้จริง ไล่จากพื้นฐานขึ้นมาสู่ด้านบนอันหมายถึงการพัฒนาชนบทที่ฉันเห็นว่ามันประสพกับความล้มเหลวมาตลอดระยะเวลาอันยาวนาน ทั้งนี้เพราะคนที่หลงอยู่กับความสบายในเมืองกรุง ยิ่งขึ้นไปมีตำแหน่ง อำนาจด้วยแล้ว ส่วนใหญ่มักใช้โอกาสกอบโกยหาความสบายใส่ตัว โดยไม่ยอมลงมาสัมผัสความสุขของชีวิตชาวบ้านในระดับล่าง

แม้การจัดการศึกษาซึ่งนับได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญ เราก็ปล่อยปละ ละเลยให้เกิดความอ่อนแอ มันเกิดขึ้นที่รากฐานตัวเองจนกระทั่งปล่อยให้ผลผลิตการเกษตรของชนชาติอื่นที่มีพลังกำลังเหนือกว่าเรานุกรุกเข้ามาถึงตัว ในที่สุดก็มาถึงจุดที่คนไทยต้องหิбыยื่นเอาแผ่นดินผืนนี้ไปไว้ในครอบครองของคนชาติอื่นที่เขาไม่ได้รักแผ่นดินไทยอย่างลึกซึ้ง แม้ปากจะบอกว่ารักแต่การกระทำก็ไม่ได้บอกว่าจิตใจมีความลึกซึ้งซึ่งมากนัก ส่วนใหญ่มักฉกฉวยเอาบริการความรู้ของรัฐไปเป็นของตนอย่างหน้าตาเฉย

เช่นนี้แล้ว เมื่อการศึกษาของเราอ่อนแอ ทุกสิ่งทุกอย่างมันก็
เดินหลงทางติดตามไปด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอุตสาหกรรม และเรื่อง
อื่นๆ อันควรถือว่าเป็นเรื่องกึ่งแขนงเปรียบเสมือนเส้นเลือดฝอย
ความจริงแล้วหลังจากที่รู้ชัดเจนว่าปัญหาความขัดแย้งในประเทศชาติ
มันรุนแรงยิ่งขึ้น ตัวฉันเองก็เริ่มหวนกลับมาคิดและตั้งคำถามขึ้นมาถาม
ตนเองว่า ตัวฉันนับตั้งแต่ชีวิตที่เกิดมาจนถึงบัดนี้เราได้ทำอย่างดีที่สุด
แล้วหรือเปล่า หรือว่ายังหลงนอนหลับทับสิทธิ์อยู่กับร่างกายที่
เสพยาความสบายเป็นยาเสพติด แทนที่จะเกิดจากจิตวิญญาณที่อิสระซึ่ง
ช่วยให้มีพลังเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ลัทธิธรรมของชีวิตมนุษย์นั้น ถ้าจิตอิสระแล้ว ยิ่งมีอายุก็ยังมี
พลังในการทำงานอย่างมหาดศาล จนกระทั่งรู้ว่าการทำงานหนักนั้น
หากมอบจิตใจให้กับเพื่อนมนุษย์ย่อมพบความสุขที่แท้จริงเป็นทุน
แห่งบุญกุศล ดังนั้นยิ่งอายุมากก็ยังมีพลังเพิ่มมากยิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการที่ใจจะขึ้นบ้าน ในขณะที่เจ้าของบ้านหลง
อยู่กับการนอนหลับอย่างสบายแล้วเราจะไปโทษใคร

ฉันต้องกราบขอภัยเพราะไม่มีเจตนาที่จะตำหนิใครว่าเป็นโจร นอกจากนั้นตัวเองก็ยังไม่คิดว่าโจรคือผู้ร้ายดังจะพบตัวอย่างได้จากข้อเขียนที่ฝากไว้ในอดีตว่า คุณค่าชีวิตของคนที่สังคมรังเกียจ แม้แต่ในช่วงที่ฉันดำรงตำแหน่งผู้บริหารมหาวิทยาลัย คนส่วนใหญ่ก็ไม่รู้ว่าฉันคบกับคนในคุก แม้ในแดนมหันตโทษเสมือนเป็นเพื่อนสนิท นอกจากนั้นหลังจากพ้นตำแหน่งมาแล้ว ตนก็ยังคบค้ากันกับเด็กที่มานั่งชายตัวอยู่ตามโรงแรม โดยไม่ได้คิดดูถูกหากมีใจที่ให้บุญกุศล จนกระทั่งคนเหล่านี้กลับตัวเป็นคนดีมาได้หลายราย ส่วนตัวฉันเอง หลังจากเหตุการณ์ได้ผ่านมาแล้ว ก็สามารถนำมาเปิดเผยให้ทุกคนได้รู้ความจริง ดังเช่นที่กล่าวกันว่า **“ความลับไม่มีในโลกแห่งความจริง”** หากรู้ว่าเมื่อถึงเวลาอันเหมาะสมก็สามารถเปิดเผยออกมาเพื่อเตือนสติทุกคนที่ดูถูกดูแคลนคนเหล่านี้ได้อย่างสงสาร

อนึ่งในกรณีนี้ ฝ่ายไหนก็ตามหากเกิดความขัดแย้งขึ้นก็ไม่ควร จะโทษกัน หากมองในด้านดีซึ่งกันและกันเข้าไปบนพื้นฐานธรรมะ อันหมายถึงธรรมชาติที่อยู่ในจิตใจได้สำนึกของมนุษย์ทุกคน ซึ่งจะเอาแต่ละคน มากำหนดให้เหมือนกันโดยมองจากภายนอกย่อมนำไม่ได้ เราจึงต้อง

ยอมรับความหลากหลายที่ปรากฏอยู่ในสภาพแวดล้อมของตัวเอง
ที่ควรจะรักษาอิสรภาพภายในจิตใจตนเองเอาไว้ก่อน เราควรจะ
นำปฏิบัติได้ถ้ามีความวิริยะอุตสาหะอันเกิดจากชีวิตที่ต้องเผชิญ
กับความยากลำบากมาก่อน

ดังนั้น จากทั้ง ๒ ด้าน เราจึงควรยอมรับความจริงว่าทั้ง ๒ ฝ่าย
ไม่มีใครถูกใครผิด ถ้ามองย้อนกลับไปในระยะยาวคงเกิดจากทั้งคู่
มีพื้นฐานอันเป็นที่มาของชีวิตแตกต่างกัน ถ้าทั้ง ๒ ฝ่ายหันหน้าเข้ามา
หากัน หลังจากนั้นก็ยอมรับความจริงจากใจตนเอง

อนึ่ง สิ่งที่ฉันกล่าวมาทั้งหมดนี้ ไม่มีผลสัมพันธัมภ์เกี่ยวข้องกับ
กฎระเบียบของบ้านเมืองซึ่งเป็นหน้าที่ของศาลยุติธรรม

แต่อย่างน้อยสำหรับสามัญชนแล้ว วิจารณ์ญาณที่ขอย้อนกลับ
ไปนึกถึงช่วงปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งเราใช้อำนาจปฏิวัติรัฐประหารเข้าไปบังคับ
ให้องค์พระมหากษัตริย์จำต้องสละราชสมบัติและไปสวรรคตใน
ต่างแดน เพราะทรงเสวยพระราชหฤทัยซึ่งตั้งไว้แล้วว่าพระราชนาน
ประชาธิปไตยที่เป็นรูปธรรม แต่ได้มีคณะบุคคลเพียงไม่ถึง ๓๐๐ คน
อ้างชื่อว่าเป็นคณะราษฎรซึ่งส่วนใหญ่ไปศึกษาต่อในต่างประเทศ

และไปมองเห็นภาพผลสำเร็จรูปในด้านวัตถุของประชาธิปไตยในเมืองฝรั่งโดยไม่ได้นึกถึงจิตวิญญาณอันเป็นพื้นฐานสำคัญของความสำเร็จซึ่งจริงๆ แล้วพระมหากษัตริย์ของไทยทุกพระองค์ได้ทรงปกครองไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินให้มีความสุขความสำเร็จมาเป็นเวลาอันยาวนานตั้งแต่ยุคประวัติศาสตร์ ทั้งนี้เป็นเพราะทรงมีคุณธรรมอันควรถือว่าเป็นวิญญานของประชาธิปไตยที่แท้จริง

ดังนั้นจึงได้ใช้อำนาจระทำการลงไปอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ทำให้ยึดติดเอารูปแบบประชาธิปไตยมาทำร้ายคนไทยทั้งชาติให้ต้องตกระกำลำบากมาจนถึงบัดนี้ เพราะเหตุว่าในอดีตนั้นได้ทรงเห็นว่าชีวิตคนไทยชาวบ้านยังไม่พร้อมที่จะรับรู้ในเรื่องนี้ได้อย่างถึงรากฐาน ดังนั้นการที่มีใครคนหนึ่งหรือหลายคนที่ระทำการไม่เหมาะสมลงไป แต่ประชาชนก็ยังขาดความรู้ในการควบคุมประเทศชาติให้มั่นคงอยู่ได้

การที่เราจัดตั้งสถาบันพระปกเกล้าขึ้นมาเพื่อถ่ายบาปตั้งได้กล่าวมาแล้ว จะตั้งอีกสักกี่สถาบันมันก็คงไม่คุ้มกับความเสียหายที่บังเกิดขึ้น

ผมต้องกราบขออภัยต่อทุกท่านที่เกี่ยวข้องหากคิดว่าผมเขียนอะไรลงไปไม่เหมาะสม แต่ผมก็ไม่ได้มีเจตนาร้ายต่อบุคคลใดเป็นส่วนตัว บ้านเมืองยังมีโอกาสพัฒนาต่อไปได้อีกมาก ทั้งนี้เป็นเพราะในน้ำ มันก็ยังมีปลา ในนา มันก็ยังมีข้าว เพียงแต่ว่าเราอยู่อย่างประมาทขาดสติด้วยกันทั้ง ๒ ฝ่าย จึงจำเป็นต้องรับกรรมด้วยกันทั้งคู่ การหันหน้าเข้ามาหากันแล้วร่วมมือกันทำงานให้มันหนักยิ่งกว่าเก่าเพื่อชดใช้หนี้แห่งกรรมอย่างเป็นธรรมชาติที่จะต้องยอมรับเท่านั้น มิฉะนั้นแล้ว หากเกิดความเสียหายอย่างหนักขึ้นในบ้านเมืองจนกระทั่งตัวเราเองจำต้องสูญเสียอิสรภาพ ทำให้เป็นโอกาสให้วิญญูณคนชาติอื่น เขามาครอบครอง มันก็เหมือนกับกบเลือกนายซึ่งไม่มีผลดีต่อบุคคลฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเลย

๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ส่งไปลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์มติชนรายวันแล้ว

ของเก็บตก
น่ารังเกียจหรือว่ามีคุณค่า ?

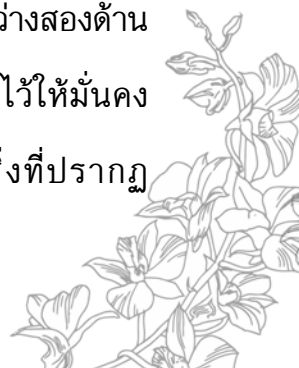
ของเก็บตก น่ารังเกียจหรือว่ามีคุณค่า ?

ระพี สาคริก

ตัวฉันเองเกิดมาบนแผ่นดินไทย นอกจากนั้นในสำมะโนครัว
ยังได้ระบุเอาไว้ด้วยว่าเป็นคนไทยโดยแท้ แต่นั่นมันก็เป็นเพียง
ร่างกายที่อยู่บนพื้นฐานวัตถุซึ่งปรากฏอยู่ ณ ภายนอก ส่วนจิตวิญญาณ
นั่นถ้าใครจะถามว่าฉันเป็นคนเกิดที่ไหน อีกทั้งเป็นคนชาติไหน
ฉันคงตอบอย่างภาคภูมิใจว่า “ฉันเป็นคนที่เกิดทั่วโลก อีกทั้งเป็นคน
ทุกชาติทุกภาษาแม่ทุกศาสนา”

ทั้งนี้ เป็นเพราะภายในจิตใต้สำนึกของตัวเอง ฉันรำลึกอยู่เสมอ
ว่า “ตนเป็นคนเหมือนทุกคน” หากเรานำเอาเรื่องความแตกต่าง
ที่พบเห็นจากภายนอกมาแบ่งแยกความเป็นคนซึ่งอยู่ในรากฐาน
ตนเอง แล้วภายในโลกใบนี้มันจะสุขอยู่ได้อย่างไร

ดังนั้น จากการปฏิบัติที่มองเห็นเป็นความจริงระหว่างสองด้าน
เราควรรักษาเงื่อนไขที่อยู่ในรากฐานจิตใจตนเองเอาไว้ให้มันคง
เพื่อยอมรับความแตกต่างอย่างหลากหลายของสิ่งที่ปรากฏ

เปลี่ยนแปลงอยู่ในบรรยากาศสภาพแวดล้อมจากภายนอก ไม่ว่าจะ
ใครจะมีสภาพสูงหรือต่ำแค่ไหน นั่นคือธรรมชาติของแต่ละชีวิต
รวมทั้งสิ่งซึ่งปรากฏเห็นได้สัมผัสได้จากภายนอกโดยไม่ทำให้รู้สึก
เป็นทุกข์ เมื่อไม่เป็นทุกข์ก็ย่อมเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกันได้เอง

อนึ่ง คำว่า “เธอที่รัก” ซึ่งฉันมักนำมาใช้เสมอๆ ย่อมหมายความ
ถึงคนทั้งโลกซึ่งมีคุณธรรมความรักอยู่ในรากฐานจิตใจฉันเป็นหนึ่งเดียว
กันหมด

ดังนั้น เมื่อนึกถึงเรื่องนี้ครั้งใด ทำให้ตัวฉันเองมีรากฐานจิตใจ
ที่เปิดออกสู่อิสระภาพเพิ่มมากยิ่งขึ้น ไม่เพียงเท่านั้น ขณะที่ฉันได้รับเชิญ
ไปปาฐกถาที่ไหนก็สุดแล้วแต่ ขึ้นต้นฉันมักพูดว่า “ตนเป็นยาจก”
ทั้งนี้เป็นเพราะเหตุว่า ตัวเองไม่ได้เตรียมตัวเอาเรื่องที่อยู่ห่างไกลตัวเอง
มาเริ่มต้นพูด เพียงแต่เก็บเอาสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมาจุดประกายเสมอๆ
ซึ่งเรื่องนี้ฉันมักนิยมที่จะนำปฏิบัติเป็นประจำมาโดยตลอด โดยที่รู้ว่า
สิ่งซึ่งอยู่ใกล้ตัวนั้นมันทำทนายที่จะนำมาพูดให้ผู้ฟังทุกคนเห็นจริงเห็นจัง
ได้ไม่ยาก เพราะเหตุว่าถ้าเริ่มต้นจากจุดนั้นไปก่อน หลายคนซึ่ง
อยู่ในที่นั้นย่อมมองเห็นได้ง่าย อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อจิตใจคนให้ตื่นตัว

เพื่อรับความจริงจากใจฉันเอง ทั้งนี้ตัวเองจึงควรมีหน้าที่ “เริ่มต้น จากจุดเดียวไปก่อน หลังจากนั้นจึงสานกระแสสิ่งที่มีเหตุมีผล เพื่อส่งผลกระทบให้ไปถึงรากฐานความคิดของชีวิต ณ จุดต่างๆ อย่างหลากหลาย”

ถ้าจะกล่าวว่า สิ่งซึ่งตกหล่นอยู่บนพื้นดินเป็นของมีคุณค่า ที่จะนำมาจุดประกายความคิดคนในปริมณฑล ณ จุดนั้น เมื่อเห็นว่ามีคุณค่าก็ย่อมได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการเป็นธรรมชาติ

อนึ่ง หากเริ่มต้นจากสิ่งซึ่งตกหล่นอยู่บนพื้นดินโดยไม่มีใคร คิดว่าเป็นของมีคุณค่า แต่ตัวเราเองก็ทำให้มันเป็นสิ่งมีคุณค่า ได้สำเร็จ ดังนั้นเธอทั้งหลายที่เกิดร่วมกันบนโลกใบนี้โปรดอย่าดูถูก ซึ่งกันและกันเลย ไม่ว่าใครจะมีชีวิตต่ำต้อยแค่ไหน บุคคลผู้นั้นนั่นแหละ ถ้าแสดงว่าตัวเองเป็นคนต่ำต้อย ย่อมควรแก่การเคารพยกย่อง ว่ามีรากฐานจิตใจที่สูงส่งให้ผู้อื่นเคารพรักและศรัทธาได้ไม่ยาก

ดังนั้น ช่วงที่ชีวิตฉันยังมีอายุเพียง ๗ ขวบ ตัวเองได้ถูกพ่อ นำไป ให้คนอื่นเขาเลี้ยงดูเพื่อใช้งานอย่างหนักจนกระทั่งถึงขั้นทำให้ชีวิตจำ ต้องตกทุกข์ได้ยาก บางครั้งถึงขนาดต้องคุ้ยถังขยะเพื่อเก็บเศษอาหาร

มาใส่ปากและเก็บใบตองที่มีเศษอาหารติดอยู่เพียงเล็กน้อยบนพื้นดิน
มาใช้ประทังชีวิต

แถมบางครั้งยังถูกนักเรียนโตๆในโรงเรียนที่ใช้นักเรียนปกครอง
กันเองรุมทำร้ายจิตใจจนกระทั่งแทบจะเอาชีวิตไม่รอด แต่เป็น
เพราะเหตุว่าตัวฉันเองยิ่งถูกกดดันก็ยิ่งทำให้ต้องต่อสู้กับใจตัวเอง
ช่วยให้มีความอดทนเพิ่มมากยิ่งขึ้น ในที่สุดแทนที่จะคิดว่าตัวเอง
เป็นคนต่ำต้อย หากกลับรู้สึกว่าเป็นสิ่งสูงส่งอันควรแก่ความภูมิใจ

ฉันนึกถึงข้อความประโยคหนึ่ง ซึ่งตนได้บันทึกลงไว้ในสมุด
บันทึกส่วนตัวว่า “คนที่ยกมือไหว้อยู่ด้านหน้าตัวเองอาจไม่ใช่ของจริง
แต่คนที่ยกมือไหว้อยู่ด้านหลังนั่นซื่อของจริงเช่นนี้เป็นต้น”

ทั้งนี้เป็นเพราะตัวฉันเอง อาจไม่รู้รู้สึกภูมิใจอะไรเลยกับสิ่งที่
ได้รับการยกย่องสรรเสริญอันควรถือว่าเป็นเพียงเครื่องประดับร่างกาย
ดังนั้นคนที่ก้าวเข้ามายื่นยกมือไหว้อยู่ด้านหน้า ทั้งนี้เป็นเพราะเขา
อาจเป็นคนที่ต้องการผลประโยชน์ส่วนตัว ถ้าไม่ได้เกิดจากความจริง
ที่อยู่ใจตนเอง ยิ่งตัวฉันเอง เป็นคนมีอำนาจรวมทั้งมีตำแหน่งสูงๆ
สามารถบันดาลคุณและโทษให้แก่เขาได้ หรือไม่ก็เป็นคนมีนิสัย

ประจบสอพลอ เพราะถ้าสายตาของฉันมองไม่เห็นในขณะที่เขายกมือไหว้ ฉันเองก็คงไม่อาจบันดาลคุณและโทษตามที่เขาปรารถนา

เช่นเดียวกันกับภษิตโบราณบทหนึ่งซึ่งกล่าวไว้ว่า **“ปิดทองหลังพระ”** ซึ่งหมายถึงการทำคุณประโยชน์แก่สังคม แม้ผู้อื่นอาจมองไม่เห็นแต่ตัวเราเองก็เห็นเช่นนี้ เป็นต้น

ฉันนึกถึงการพัฒนาวงการกล้วยไม้เพื่อนำมามอบให้แก่คนไทย โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกอบกู้อิสรภาพทางการค้าให้กับคนทั้งชาติ ซึ่งประเด็นนี้มันแฝงอยู่ในรากฐานจิตใจของฉันอย่างเป็นธรรมชาติ

ดังนั้น ผู้คนทั้งหลายที่ขาดปัญญาก็คงมองเห็นได้ยาก นอกจากเห็นได้แต่เพียงคำว่ากล้วยไม้ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่มีความวิญญูณเท่า นั้นฉันจึงกล่าวย้ำอยู่เสมอว่า **“ตนไม่ได้ทำเรื่องกล้วยไม้”** แต่ทำในสิ่งซึ่งมันลึกซึ้งกว่านั้น

นี่แหละ ที่ฉันมักนำมากล่าวย้ำความสำคัญอยู่เสมอว่า วงการกล้วยไม้ของไทยนั้น สิ้นแผ่นดินไทยเป็นผู้ให้กำเนิดอย่างสมศักดิ์ศรีเช่นนี้เป็นต้น

เมื่อพูดถึงห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือ
ค้นคว้าวิจัย รวมถึงการผลิตกล้วยไม้บนพื้นฐานเทคโนโลยีจนกระทั่ง
มีผลช่วยให้เศรษฐกิจของชาติขยายขอบเขตไปได้ทั่วโลก ตัวฉันเอง
ก็นำมาพูดอย่างเปิดเผยว่า “เครื่องมือแทบทุกชิ้น ฉันเก็บมันขึ้นมา
จากสิ่งซึ่งเคยตกหล่นอยู่บนพื้นดินเพื่อนำมาใช้ในการประดิษฐ์คิดค้น”

นี่แหละ คือประเด็นสำคัญที่ทำให้วงการกล้วยไม้ของไทย
ปลอดภัยจากการตกเป็นทาสเศรษฐกิจของคนชาติอื่นในระดับหนึ่ง

แต่คนที่ศึกษาเล่าเรียนมาจากสถาบันการศึกษาในระยะหลังๆ
แม้การเรียนมาจากฉันที่พยายามย้ำความสำคัญของเรื่องนี้ แต่
หลายคนก็ไม่สนใจที่จะนำมาคิดค้นหาความจริงว่า “มันมีเหตุเกิดมา
จากไหน” คงคิดแต่เพียงจะนำมาใช้ประโยชน์ในการหาเงิน
ด้านเดียวเท่านั้น แล้วจะหวังให้เพื่อนไทยของฉันทุกคนมีความเจริญ
ทางสติปัญญาช่วยให้เกิดความมั่นคงยั่งยืนในอนาคตได้ยังไงกัน

อาจเป็นเพราะนิสัยที่หลงอยู่กับความสบายทางวัตถุ
จึงไม่ยอมคิดค้นหาความจริงจากเหตุอันเป็นที่มาในอดีต หากกลับ
พยายามนำเอาเงื่อนไขที่ซ่อนอยู่ในเทคโนโลยีต่างชาติมาใช้ประโยชน์
โดยไม่ยอมรับรู้

ดังนั้น ถ้าเครื่องมือเครื่องใช้ในการประดิษฐ์คิดค้น เพื่อสร้างอุปกรณ์สำหรับใช้เป็นเครื่องมือหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ มันไม่เข้าไปแฝงอยู่ในจิตใจสำนึก ไม่เพียงแต่เรื่องกล้วยไม้เท่านั้น หากบุคคลซึ่งตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ทำอะไรก็ตาม ย่อมหาความเจริญก้าวหน้าบนพื้นฐานอิสรภาพได้ยาก นอกจากนับวันก็ยิ่งตกเป็นทาส อิทธิพลครอบงำจากคนอื่นได้ง่ายยิ่งขึ้น

ถ้าเราดูถูกลิ่งซึ่งตกหล่นอยู่บนพื้นดินร่วมกับชีวิตเราเอง ยิ่งเป็นชีวิตมนุษย์ผู้ตกทุกข์ได้ยากอยู่บนโลกใบนี้ด้วยแล้ว โฉนดเลย ภายในสังคมของมนุษยชาติ แม้ทั่วโลกจะลุกขึ้นมายืนหยัดบนพื้นฐานของตนได้อย่างสมศักดิ์ศรี

ฉันจึงพูดอย่างภาคภูมิใจว่า เทคโนโลยีที่ทำให้วงการกล้วยไม้ของไทยเกิดขึ้นอีกทั้งยังก้าวต่อมาอย่างสมศักดิ์ศรีนั้น หาได้มาจากเทคโนโลยีสูงๆไม่ แต่หมายถึงเทคโนโลยีที่มีรากฐานเกิดจากพื้นดินของตัวเอง ซึ่งหมายถึง “เกิดจากกระแสวัฒนธรรมไทย”

นี่แหละ จึงสรุปได้ว่า “ของต่ำต่ำคือของที่มีคุณค่าสูงส่ง” ยิ่ง “ชีวิตมนุษย์ที่ตกหล่นอยู่บนพื้นดินซึ่งทุกคนไม่ควรรังเกียจ”

ขณะนี้ภายในกระแสการผลิตแทบทุกสิ่งทุกอย่างในสังคมไทย เพื่อหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แม้แต่คนที่เรียกกันว่า “นักวิชาการ” ก็เริ่มสะท้อนให้เห็นภาพที่เปรียบเสมือน “ตาบอดตาโล่” อันหมายถึง มองเห็นทุกสิ่งทุกอย่างจากสายตาที่อยู่บนพื้นฐานวัตถุ แทนที่มอง ด้วยสติปัญญาเพื่อให้สามารถเห็นได้อย่างลึกซึ้งถึงรากเหง้าว่า “ของซึ่งหลายคนรู้สึกรังเกียจนั่นแหละคือของดีมีคุณค่าอย่างที่สุด” ดังที่หลักธรรมได้ชี้ไว้ว่า “เพราะไม่มีเหตุนี้จึงมีเหตุนี้”

ยิ่งชีวิตมนุษย์ที่เกิดมาบนโลกใบนี้ด้วยแล้ว แต่ก่อนใครเลยจะ คิดว่า “ชีวิตที่รู้คุณค่าของการดำเนินชีวิตแบบติดดินนั่นคือบุคคล ผู้มีปัญญาสูงส่ง ส่วนคนที่อยู่ห่างจากพื้นดินเพราะรู้สึกรังเกียจ นั่นแหละ คือบุคคลที่ไม่อาจก้าวขึ้นไปสู่ที่สูงได้อย่างภาคภูมิใจให้ผู้อื่นรู้สึกเคารพ รักและศรัทธา”

ด้วยเหตุนี้เองที่ชีวิตฉันผู้เกิดมาโดยมีเงื่อนไขภายในจิตใจได้ ลำบากมาแต่ชาติกำเนิดในอดีต ครั้นเกิดมาแล้วก็มีโชคที่ได้พ่อ เป็นผู้กำหนดให้วิถีการดำเนินชีวิตของฉันจำต้องเผชิญกับความยาก ลำบาก ซึ่งหลายคนผู้คิดได้ไม่ถึงหลังจากรู้เรื่องถึงกับอุทานว่า

“โหดร้ายอย่างที่สุด” แต่อีกด้านหนึ่งกลับทำให้ตัวฉันเองรู้สึกว่าคุณมี
โชคดี “เพราะความยากลำบากที่พ่อได้ฝากไว้แก่ชีวิต ถึงได้ทำ
ให้ตัวฉันมีความอดทนและอดกลั้นโดยไม่ยอมปฏิบัติในสิ่งซึ่งสังคม
คิดว่ามันเป็นความชั่วร้าย”

เช่นที่หลักธรรมได้ชี้ไว้ว่า “เพราะมีเหตุ นั้น จึงไม่มีเหตุนี้”

เพราะฉะนั้นการที่ชีวิตฉันได้ถูกกำหนดให้ต้องเผชิญกับ
ความโหดร้าย นี่แหละที่มันทำให้ตัวฉันเองมีความอดทนสูงมากเหนือ
คนอื่นเป็นส่วนใหญ่ จึงยืนหยัดอยู่ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง
ของสังคมได้อย่างสง่างาม ยิ่งสภาพภายนอกมันหนักมากยิ่งขึ้น

ในช่วงหลังๆ ตัวฉันเองได้เขียนบทความเรื่องหนึ่งโดยให้ชื่อว่า
“ฉันไม่ยอมขึ้นสู่ที่สูง” ซึ่งแท้จริงแล้วก็คือ “เพราะไม่ยอมขึ้นสู่ที่
สูงนี้แหละ จึงต้องถูกคนอื่นเขากำหนดให้ต้องขึ้นไปอยู่ที่สูงอย่างเป็น
ธรรมชาติ”

หรืออีกนัยหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าเพราะร่างกายฉันเองที่ไม่ยอม
ขึ้นไปอยู่ที่สูง ทั้งนี้เป็นเพราะจิตใต้สำนึกของคุณยกระดับให้ขึ้นไป
ไปสู่ที่สูงอย่างเป็นธรรมชาติ

ซึ่งวิธีการเปลี่ยนแปลงลักษณะนี้สอดคล้องกันกับพฤติกรรม
ของตาซัง อันควรถือว่าเป็นหลักฐานซึ่งได้จากการนำปฏิบัติภายใน
จิตใจของมนุษย์ทุกคนผู้มีปัญญาซึ่งถึงระดับหนึ่งแล้ว

เช่นเดียวกับที่อยู่มาวันหนึ่ง เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๗๐ ขณะที่ตัวฉันเอง
เดินทางกลับมาจากการไปศึกษาพรรณไม้ในทวีปอเมริกาใต้
หลังจากเดินทางผ่านมลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา ทางสมาคม
กล้วยไม้ของที่นั่นได้เชิญให้ฉันไปปาฐกถา

ในขณะที่คุณวาริน่า วอฮัน (Mrs. Varina Vaughn) ซึ่งเป็น
ภรรยาของนายกสมาคมกล้วยไม้อเมริกันได้ขับรถนำฉันไปยัง
สถานที่ประชุม เธอได้ถามฉันว่า “ระพี คุณได้ทุ่มเททำงานให้กับโลก
มาแล้วจนเป็นที่นิยมของคนทั่วไป คุณไม่คิดที่จะนำเอางานการ
ประชุมกล้วยไม้โลกไปจัดในเมืองไทยบ้างหรือ?”

ฉันรับฟังแล้วจึงพูดย้อนกลับไปที่ว่า “ท่านคิดหรือว่า การที่ฉันมา
ทำงานให้กับโลกอย่างไม่เห็นแก่เหน็ดแก่เหนื่อยนั้น เป็นเพราะ
ตัวฉันเองอยากได้งานนี้ไปจัดในเมืองไทย ซึ่งฉันไม่ใช่คนอย่างนั้น”

นี่แหละ เพราะฉันไม่อยากได้ จึงมีคนอื่นเขารู้สึกศรัทธาและ
นำมามอบให้จากความจริงที่อยู่ในใจตัวเอง

เช่นเดียวกันกับการที่ตัวฉันเองไม่รู้สึกรังเกียจพื้นดิน ซึ่งเป็นแม่บังเกิดเกล้าของฉันรวมทั้งทุกคนผู้เกิดมาบนแผ่นดินผืนนี้ โดยแท้ ฉันจึงเป็นผู้ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีคุณธรรมประจำใจ

เพราะฉะนั้น สิ่งที่ตกหล่นอยู่บนพื้นดินนั้นแหละคือสิ่งที่มีคุณค่าอย่างที่สุดแล้ว ส่วนคนที่รู้สึกรังเกียจพื้นดินแม้จะซ่อนเอาความรู้สึกไว้ในจิตใจโดยที่คิดว่าคนอื่นเขาจะไม่รู้ แต่แท้จริงแล้วเพราะเขาไม่รู้มันแหละคือสิ่งที่เขารู้้อย่างลึกซึ้ง เพราะอ่านความจริงจากชีวิตตัวเองได้ว่า คุณจะทำอะไรก็ตาม ในที่สุดก็ต้องถูกกำหนดให้ชีวิตจำต้องคืนลงสู่พื้นดินอย่างเป็นธรรมชาติ

ดังนั้นการพัฒนาชนบท ถ้าใครรู้สึกรังเกียจพื้นดินย่อมบอกได้เลยว่าชีวิตจำต้องประสบกับความล้มเหลว

เมื่อประสบกับความล้มเหลว ก็ย่อมส่งผลทำให้เกิดความแตกแยกจนกระทั่งหวนกลับมาทำร้ายกันเองอย่างหลีกเลี่ยงได้ยาก

๒๘ มีนาคม ๒๕๕๓

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์เทพเพ็ญวานิสย์
โทร. ๐-๒๔๕๕-๙๔๖๒

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.)

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.)

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

ที่ตั้ง

เลขที่ ๖๑๘/๑ ถนนนิคมมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

โทร. ๐ ๒๖๕๐ ๑๘๘๗ , ๐ ๒๖๕๑ ๖๙๐๔

๐ ๒๖๕๑ ๗๗๙๖ , ๐ ๒๖๕๔ ๖๙๓๖

๐ ๒๖๕๑ ๖๗๘๓ , ๐ ๒๖๕๐ ๑๓๕๔

Website พม. : www.m-society.go.th

สท. : www.opp.go.th

สทส. : www.oppo.opp.go.th

E-mail สทส. : older@opp.go.th

